

LİMAN VE TERMİNAL YONETİMİ

Doç. Dr. Tanzer SATIR

Liman Ekonomisi

- Limanların ekonomik önemi ise, ulusal ve uluslararası ulaştırma sistemleri içindeki bir dağıtım, bir bağlantı ve bir hizmet faaliyetleri kompleksi oluşundan kaynaklanmaktadır. Limanlar, deniz ticaretinin ana unsurlarından birisi olmalarının yanı sıra deniz ticareti talebinin yaratılmasında etkin rol oynamaktadırlar. Liman ekonomisi ise sürdürülebilirlik konsepti içinde ekonomik kalkınma, çevresel duyarlılık ve sosyal hizmetler olarak düşünölmektedir (Erkmen, 2015).

- Liman işletmeciliği sektörü, karayolları, demiryolları, havayolları, denizyolları, bilgi ve iletişim altyapısı ile ÷lke ekonomisinin en temel unsurlarından biridir. Ekonomik ve sosyal girdileriyle toplumu sürekli etkileyen bir yapıya sahip olan Liman işletmeciliği sektörü, üretim sürecinin önemli bir parçasını oluşturması ve önemli yatırımların ekonomide yarattığı etkileri açısından, ÷lkelerin ekonomik yapıları içinde ağırlıklı bir yere sahiptir (R.Welford and A.Gouldson, 1993).

- Çağdaş liman işletme yönetimi, stok seviyelerini ve lojistik döngü zamanlarını düşürmeye çalışırken, aynı zamanda müşteri hizmetlerini yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Sürdürülebilir Liman Ekonomisi

1- Ekonomik:

- Yatırımların Geri Donüşü
- Liman Bölgesinin ve Çevresinin Kullanımı
- Yan Sanayiye Katkısı

2- Sosyal:

- İşsizliğe Direk Katkısı
- Eğitime ve gelişime katkısı
- Yaşam standartlarında iyileşme

3- Teknolojik:

- AR-GE
- Uydu Haberleşme
- Akıllı Liman

4- Cevresel:

- Ses Kirliliği
- Hava Kalitesi
- Dip Tarama Operasyonları
- Tarama sonucu çıkan artıklar

5- Politik:

- Siyasi Beklenti
- Bolgenin Stratejik Onemi
- Nüfus Yapısı
- Dernek ve Kùlupler

6- Yazılı Basın:

- Basın
- Sivil Toplum Orgütleri
- Sosyal Medya

Liman Lojistiği

Lojistik

- Lojistik, ürün, hizmet ve insan gibi kaynakların, ihtiyaç duyulan yerde ve istenen zamanda temin edilmesi için bir araç olarak tanımlanabilir. Herhangi bir pazarlama veya üretim organizasyonunun lojistik destek olmadan başarılması çok zordur. Lojistik, nakliye, envanter, depolama, malzeme idaresi ve ambalajlama bilgilerinin birleştirilmesini kapsar (Wikipedia, 2015).

LojiŖiđin alanları

- Nakliye
- Stok yönetimi
- Depolama
- Paketleme
- Malzeme ve ekipman
- SipariŖ iŖlemi

- Tahmin
- Üretim planlama
- Satın alma
- Müşteri hizmeti
- Yer seçimi.
- Hizmetler (parçalar, iadeler, atıklar).
- Gümrükleme hizmetleri (Wikipedia, 2015).

- Tedarik zincirini birbirine bağlayan taşımacılık hizmetleri ve tedarik zincirinin düğüm noktaları olan liman ve terminaller gibi ulaştırma altyapıları verimli bir lojistik sistemin en kilit unsurlarıdır. İşte bu noktada limanlar yük/bilgi akışı yönetimi ve koordinasyonunda, tedarik zincirinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Carbone ve De Martino, 2003).

- Limanlar; özellikle uluslararası taşımacılık boyutunda, lojistik hizmete ihtiyaç duyanlar ile bu lojistik hizmetleri sunan işletmeler arasında ulaştırma modlarının kesiştiği düğüm noktaları olarak çok önemli bir rol oynamaktadırlar.

- Birinci ve ikinci kuşak liman işletmeciliği dönemi, daha çok düşük katma değer hizmetlerle donatılmış ve limanın temel fonksiyonlarını yerine getirildiği bir dönemdir. Üçüncü kuşak limanlar ise günümüzün değişen pazar koşullarına, belirsizliklere ve dış çevre şartlarına uyum sağlamada yetersiz kalmaktadırlar. Bu belirsizliklerle başa çıkmak adına, diğer endüstri dallarında uygulandığı gibi limanlar da daha esnek daha çevik yeni bir lojistik yaklaşıma uyum sağlamalıdır. Bu yeni yaklaşım "*dördüncü kuşak limanlar*" olarak tanımlanmıştır.
- Dördüncü kuşak limanlar limanlar bir anlamda pazardaki belirsizliğe uyum gösteren "çevik limanlar"dır

- Lojistik yönetimi açısından bakıldığında limanlar; kara ve deniz bazlı lojistik faaliyetler arasında hayati bir role sahiptir. Bununla birlikte, limanların diğer önemli lojistik faaliyetleri de yerine getirmeleri önemlidir. Bunlar; depolama için bir merkez olmaları ve hammaddelerin, malların ve diğer parçaların işlenme süreçleri içerisinde yer almaları şeklinde değerlendirilebilir.
- Çağdaş lojistik yönetimi; stok seviyelerini ve lojistik döngü zamanlarını düşürmeye çalışırken, aynı zamanda müşteri hizmetlerini yükseltmeyi amaçlamaktadır (Esmer, 2009).

- Limanlar birçok lojistik hizmet sağlayıcılar ve ulaştırma operatörlerinin bir araya toplandığı ve nihai müşteriye değer kazandırdığı bir tür organizasyon kümeleridir. Bu durumda limanların tedarik zincirinin etkinliğine katkısını iki başlık altında toplanabilir:
- Küresel ulaştırma zincirinin bir parçası olarak verimli ve etkin çalışan bir liman altyapısı ve iç taşıma bağlantısının varlığı,

- Güvenlik, güvenilirlik, bilgiye ulaşılabilirlik, işlem sıklığı, dakiklik gibi müşteri taleplerine bağlı kalite niteliklerinin gerçekleştirildiği ve değerin yaratıldığı lojistik hizmet sağlayıcıların ve ulaştırma operatörlerinin varlığı.
- Limanların tüm bu özelliklere sahip alanlar olması, limanların doğal olarak lojistik merkez olmasına neden olmuştur. Limanlar için de geçerli olan lojistik merkezlerin işlevleri 6 başlık altında toplanmaktadır:

Depolama, Konteynerin saha içinde ihracat/ithalat/boş ve transit olarak belirli alanlarda geçici olarak depolanmasıdır.

- **Malzeme (Materyal) Elleçleme:** Ürünler ya da mallar üzerindeki elleçleme miktarlarının, zaman ve mekânın daha etkin bir şekilde kullanılarak malların başka noktalara ya da ulaştırma modlarına daha hızlı bir şekilde aktarımlarının sağlanmasını araştırmaktadır.

- **Konsolidasyon:** Parça eşyanın konteyner yük istasyonlarında (CFS) sahasında ortak gidiş noktalarına göre bir konteyner içinde yerleştirilmesi işlemidir.
- **Dekonsolidasyon:** Tahliye edilen parsiyel konteyner içindeki farklı yüklerin alıcılarına teslim edilmesi amacıyla CFS'de boşaltılmasıdır.
- **Çapraz Dağıtım (Cross-Docking):** Konteyner ve içindeki yükün bölge nakliyeciliği ve Ring Seferi (Milk Run) sistemleriyle taşıma faaliyetleri

- **Katma Değer Yaratıcı Lojistik Hizmetler:** CFS'ye gelen küçük miktarda yüklerin Erteleme İlkesi (Zaman – Biçim – Yer Ertelemeleri) ile gruplandırılması, paketleme ve ambalajlanması gibi uygulamalar (Esmer, 2009).

SÜRDÜRÜLEBİLİR LİMAN İŞLETMECİLİĞİ VE YÖNETİMİ

- İşletme lojistiği, işletmenin hammaddelerini aldığı kaynaktan, ürünlerini sattığı tüketicilere kadar ürünlerin taşınma, depolanma ve ilgili faaliyetleri içermektedir. İşletme lojistiği, müşterilere ürün akışını kolaylaştıran taşıma ve stoklama faaliyetlerinin etkili bir biçimde planlanması, organize ve kontrol edilmesi ve ayrıca dağıtım hizmetinin en karlı seviyelerde nasıl tutulacağı konusunda yapılan çalışmaların bütünüdür.

- İşletme lojistiği yönetimi ise, müşterilere ürün akışını kolaylaştıran taşıma-stoklama faaliyetlerinin etkili biçimde planlaması, organize ve kontrol edilmesi doğrultusunda dağıtım hizmetinin karlı bir seviyede en iyi nasıl sağlanabileceği konusunda yapılan çalışmalardır (Ballou, 1999).

- İşletme lojistiği yönetimi, tedarik kaynaklarından başlayıp müşteriye kadar uzanan kanal içerisinde ürün ya da hizmetlerin akışı ile ilgili pek çok faaliyeti kapsamaktadır. Bu faaliyetlere, ulaştırma, trafik yönetimi, depolama, envanter yönetimi, koruyucu ambalajlama, elleçleme, tedarik, sipariş yönetimi, satın alma, dokümantasyon, talep tahmini, geri dönen malların yönetimi örnek olarak verilebilir (Erkmen, 2015).

- Tedarik zinciri yönetimi, zincir içinde bulunan üyelerin tüm lojistik faaliyetlerde eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışmasını ve tüm bu faaliyetlerin organizasyonunu kapsamaktadır. Tedarik zincirini birbirine bağlayan taşımacılık hizmetleri ve tedarik zincirinin düğüm noktaları olan liman ve terminaller gibi ulaştırma altyapıları verimli bir lojistik sistemin en kilit unsurlarıdır. Limanlar yük/bilgi akışı yönetimi ve koordinasyonunda, tedarik zincirinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Carbone ve DeMartino, 2003).

- Limanlar, birçok organizasyon kümelerinin toparlandığı, çeşitli lojistik ve ulaştırma faaliyetlerinin yer aldığı alanlar olarak nihai müşteriye değer katmaktadır. Tedarik zinciri yönetimi anlayışı, tedarik zinciri içinde her bir üye faaliyetlerinin ve kaynaklarının bütünleşmesi gerektirmektedir. Limanlar, özellikle uluslararası taşımacılık boyutunda, lojistik hizmete ihtiyaç duyanlar ile bu lojistik hizmetleri sunan işletmeler arasında ulaştırma modalarının kesiştiği düğüm noktaları olarak çok önemli bir rol oynamaktadırlar (Carbone ve De Martino, 2003).